

[Karl M. Andersen.]

lem kapital og arbejde, og hertil svarede det ærede medlem selv nej. Det er rigtigt. Man kan ikke være tilfreds med forholdene, når arbejderne irriteres på den kammerat, der udnytter sin arbejdskraft fuldtud. Men hvad er årsagerne til disse forhold? Man skal ikke forsøge at mildne følgerne af de forhold, der er årsag til dette, man skulle hellere afskaffe årsagerne, og det er min opfattelse, at årsagerne til, at vi har sådanne forhold på arbejdsmarkedet, er, at erhvervslevet er monopoliseret, at adgangen til erhvervene er vanskeliggjort og spærret af monopoler.

Jeg vil også gøre et par bemærkninger om de følger, lovforslaget ville få, dersom det blev gennemført. Jeg vil gøre opmærksom på, at udbyttedeling i monopoliserede erhverv, hvis udbytte er skabt gennem forhøjede priser og udbytning af forbrugerne, kan være tiltalende for arbejderne i sådanne erhverv, men resultatet bliver, at arbejderne her bliver lige så interesseret i at opretholde monopolerne som aktionærerne. Jeg mener derfor, at udbyttedelingens partnere ikke bør have interesse i varefordyrelse for forbrugerne. Udbyttedelingen er en naturlig tanke, men den hører ikke hjemme i monopoliserede erhverv, hvor udbyttet stammer fra varefordyrelse, der forringer levestandarden for forbrugerne. Forbrugerne retigheder skal værnes og kan kun værdes ved fri konkurrence mellem de erhvervsdrivende, og uden denne regulator kan udbyttedelingen resultere i varefordyrelse. Jeg kan ikke se, at udbyttedelingen kan fremmes gennem lovgivning. Udbyttedelingen vil fremmes, når både aktionærer og arbejdere erkender, at den er til gensidig fordel, og en af årsagerne til, at den ikke har vundet indpas her i Danmark, er sikkert, at erhvervslevet er for monopoliseret, og at den frie og lige adgang til erhverv spærres og vanskeliggøres.

I et land som USA, hvor markedet omfatter et større område end hele Europa, vil den fri konkurrence i endnu højere grad være den bestemte faktor i prisdannelse. Dette forhold er sikkert grundlag for, at udbyttedelingens principper i USA opviser så fremragende resultater. I det hele taget udviser udbyttedelingstanken de bedste resultater i de lande, hvor der ingen lovgivning findes om udbyttedeling.

Jeg tror ikke, der kan skabes store resultater her i Danmark af en udbyttedeling gennem vedtagelse af nærværende lovforslag. Betingelsen for virkeliggørelse af udbyttedelingstanken er fri konkurrence, som man f. eks. har det i USA. Jeg har stor

sympati for tanken, den er vejen frem til større produktion og højere levestandard, men jeg mener ikke, vi skal vedtage dette lovforslag om udbyttedeling, men afskaffe hindringer og indskrænkninger i den fri konkurrence. Herved kan man skabe grundlag for tanken. Den dag, der er fri konkurrence, vil alle virksomheder blive tvunget til at anvende de mest rationelle produktionsmetoder, da vil den mest effektive udnyttelse af arbejdskraft og teknik være til fordel for både aktionærer og arbejdere og vil også komme forbrugerne til gode. Jeg mener, at fri handel er grundlaget for udbyttedelingstankens vækst i vort folk. Udbyttedelingen skal give højere løn til arbejderne uden varefordyrelse, men dette er kun muligt gennem større produktion. Skabes der ikke højere produktion ved lønforhøjelser, går det ud over pengenes værdi. Derfor er produktionsforøgelse grundlaget for højere lønninger, for højere levestandard for befolkningen og for udbyttedeling.

Jeg ved, at der er medlemmer i det høje ting, der er ængstelige for fri handel, for, at den danske industri skal blive slået ud gennem den fri konkurrence, og at frihandel derfor vil skabe arbejdsløshed. Men jeg vil gøre opmærksom på, at Thomas B. Thrige, Odense, engang har sagt, at uden hypermoderne maskiner kan den dygtigste arbejder og de dygtigste ingeniører ikke konkurrere; men med hypermoderne maskiner kan Danmarks arbejdere og Danmarks ingeniører konkurrere overalt på jorden. Hvis der er virksomheder her i Danmark, der ikke kan konkurrere under fri konkurrence, må det altså være på grund af forældet teknik, og en toldbeskyttelse, der opretholder disse virksomheder, bliver til en beskyttelse af forældet teknik.

Det foreliggende lovforslag fremkalder hos mig et minde om noget, jeg i 1913 har læst i det radikale venstres program. Såvidt jeg husker, stod der: alle faktiske og absolutte monopoler skal afskaffes. Havde det radikale venstre lagt et lovforslag herom på rigsdagens bord, ville jeg have takket det radikale venstre og tilsagt forslaget mit partis varmeste støtte. Gennemførelsen af et sådant forslag ville give både arbejdere og aktionærer interesse for udbyttedelingstanken og gøre nærværende lovforslag overflødig; men uden sådanne reformer tror jeg en lov om udbyttedeling er virkningsløs.

Jeg er velvilligt stemt overfor udbyttedelingstanken, men jeg nærer megen betænkelighed med hensyn til konsekvenserne af lovforslaget. Uden fri konkurrence som